

SAVO KŪNO ĮVAIZDŽIO VERTINIMO SĄSAJOS SU PRIKLAUSOMYBĘ SUKELIANČIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMU

Darbo autoriai. Martynas MASOLAS, Artiomus ŠIRVYS, Gratas ŠEPETYS (V kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Laura NEDZINSKIENĖ, VU MF BMI Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedra.

Darbo tikslas. Nustatyti savo kūno įvaizdžio vertinimo sąsajas su priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimu.

Darbo metodika. 2021 m. vykdyta anoniminė savanoriška apklausa, kurios metu apklausti 1255 įvairaus amžiaus (16–72 metų) Lietuvos gyventojai. 22 proc. respondentų yra vyrai, 78 proc. – moterys. Savo kūno įvaizdžio vertinimui naudota išversta į lietuvių kalbą ir validizuota „Body Image“ anketa. Įvertinti priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimą naudotas Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto validizuotas klausimynas. Duomenys apdoroti SPSS 23.00 *Version* programa. Rezultatų skirtumo tarp grupių statistinis reikšmingumas nustatytas naudojant (χ^2 , Kruskal-Wallis testus, duomenų skirtumas laikytas statistiškai reikšmingu, kai $p < 0,05$).

Rezultatai. Iš visų tyrime dalyvavusių respondentų 25,18 proc. nurodė, kad yra rūkantys: 30,22 proc. vyrų ir 23,75 proc. moterų. Populiariausi rūkalai buvo tabakas (46,56 proc.) bei IQOS (32,50 proc.). Moterys dažniau nei vyrai rūkydavo IQOS (atitinkamai 38,30 proc. ir 16,47 proc.), o vyrai dažniau nei moterys rinkdavosi tabaką (atitinkamai 55,29 proc. ir 43,40 proc.). Atlikti skaičiavimai rodo, kad subjektyviai vertinama išvaizda reikšmingai nesiskyrė tarp nerūkančių ir rūkančių respondentų grupių ($p > 0,05$). Rūkymų skaičiaus vidurkis tarp skirtingų savo išvaizdos vertinimo grupių taip pat statistiškai reikšmingai nesiskyrė ($p = 0,758$). Labai nepatenkinti savo išvaizda respondentai vidutiniškai rūkydavo $10,93 \pm 6,43$ kartus per dieną, nepatenkinti $10,45 \pm 7,32$, patenkinti $9,84 \pm 6,78$, o labai patenkinti savo išvaizda respondentai rūkydavo vidutiniškai $12,27 \pm 17,02$ kartų per dieną. Radome silpną koreliaciją tarp rūkymų skaičiaus per dieną ir didesnio respondentų kūno masės indekso ($p < 0,01$, $r = 0,14$), tačiau rūkymų skaičiaus vidurkis statistiškai reikšmingai nesiskyrė tarp skirtingo savo svorio įsivertinimo respondentų grupių ($p = 0,698$). Savo išvaizdos vertinimui statistinės reikšmės neturėjo ir cigaretės ar skirtingi rūkymo preitaisai ($p = 0,784$). Vartojamo alkoholio dažnis priklausė nuo alkoholio tipo ir respondentų lyties. Vyną kiekvieną savaitę pastaraisiais metais gerdavo 15,35 proc. moterų ir tik 8,63 proc. vyrų, tuo tarpu alų kiekvieną savaitę gerdavo 8,63 proc. vyrų ir tik 1,74 proc. moterų. Skirtingo tipo alkoholiniai gėrimai bei jų vartojimo dažnis irgi nebuvo susiję su savo išvaizdos vertinimu ($p > 0,05$). Narkotines medžiagas vartojo 6,72 proc. respondentų. Reikšmingo

skirtumo tarp narkotines medžiagas vartojančių ir nevartojančių respondentų grupių, vertinančių savo išvaizdą, neradome ($p > 0,05$).

Išvados. Gauti tyrimo rezultatai nurodo, kad priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimas (tabakas, narkotinių medžiagų bei alkoholio vartojimas) neturi įtakos savo kūno įvaizdžio vertinimui.

Raktažodžiai. Subjektyvus vertinimas; kūno įvaizdis; priklausomybę sukeliančios medžiagos.